

Ressenyes

Exposició «Viatge mar enllà» El viatge com a pretext

Josep Lluís Biel

L'exposició «Viatge mar enllà», oberta al públic el 23 de desembre del 2010, a la Sala de les Naus de la Generalitat del Museu Marítim de Barcelona, explora el significat de viatjar per mar i proposa un recorregut per la col·lecció del Museu.

Aquesta mostra vol donar a conèixer les diferents dimensions de l'experiència de viatjar amb vaixell, a través dels elements físics i simbòlics que hi intervenen, i fins a quin punt això ens pot acostar a la nostra pròpia identitat, com un recorregut iniciàtic. És ben sabut que els viatges amb vaixell han inspirat moltes de les obres essencials de la nostra cultura: l'*Odissea*, d'Homer, *Moby Dick*, de Herman Melville, o el poema «Ítaca», de Konstantinos Kavafis.

L'objectiu d'aquest viatge expositiu, a través de peces de la col·lecció del Museu Marítim, és mostrar el valuós patrimoni marítim que conserva i fer-ho, precisament, en un moment en què, amb motiu de les obres de remodelació que s'hi estan duent a terme, l'exposició permanent està tancada al públic.

L'exposició «Viatge mar enllà» fuig del discurs històric i busca una aproximació emocional i simbòlica a les col·leccions del Museu. En total, prop de cent peces, entre models de vaixells, cartografies nàutiques, instruments de navegació, pintures de temàtica marítima, exvots i mascarons de proa, les quals formen part dels quatre àmbits expositius en els quals s'estructura la mostra i que, mitjançant el fil conductor del viatge, s'endin-

sen en qüestions com, per exemple, les raons per les quals viatgem, com ens preparam per fer-ho, com es treballa, es viu i sobreviu a bord d'un vaixell, etc., i tot plegat per acabar veient com el viatge transforma les persones i les societats. En aquest sentit, es veu l'evolució del concepte de viatge al llarg del temps: els grans transatlàntics van inaugurar, a finals del segle XIX, una època de viatges destinats al plaer de passatgers privilegiats i que, durant el segle XX, es van anar generalitzant. Grans vaixells de vacances, segurs, estables i concebuts per a l'oci s'allunyaven del que fins aleshores havia significat viatjar per mar: perills i manca d'espai i de comoditats.

El Museu proposa al visitant d'aquesta exposició que sigui també part activa durant el seu recorregut i que expliqui quin és el viatge dels seus somnis, un país imaginat, una ciutat, un port... En suma, quin és el seu viatge més desitjat.

El Museu Marítim de Barcelona aporta gairebé totes les peces de l'exposició, incloses algunes de les més emblemàtiques –la carta de Gabriel de Vallseca, un model de la *Galea Reial* de Joan d'Àustria o la col·lecció d'exvots mariners–, però a més, també organitza un ampli ventall d'activitats per complementar i enriquir la mostra: visites guiades a la mateixa exposició, sessions al planetari del Museu Marítim o bé cursos especialitzats, navegacions i travessies amb el pailebot *Santa Eulàlia*, adreçats a tot tipus de públics.

L'exposició «Viatge mar enllà» es clausurarà el 31 de desembre del 2011.

Exposició «A favor dels taurons, un mar d'esperança» De botxí a víctima

El 20 de gener del 2011 es va inaugurar al Museu Marítim de Barcelona l'exposició itinerant «A favor dels taurons, un mar d'esperança», organitzada per les fundacions CRAM i Biodiversidad, i impulsada per la Fundació «la Caixa» i el mateix Museu, amb el suport logístic de la Fundación SEUR.

Aquesta mostra formava part d'una campanya de sensibilització, per part de les fundacions CRAM i Biodiversidad, a favor de la biodiversitat marina i estava destinada a difondre les amenaces que aquesta pateix i els projectes de conservació que s'estan portant a terme per a protegir-la. L'objectiu era promoure el compromís ciutadà envers la preservació del medi marí i motivar actituds ambientalment responsables, basades en els valors mediambientals i el coneixement.

L'exposició incloïa figures de mida real de diferents espècies de taurons que, juntament amb unes explicacions, permetien convertir la imatge del tauró agressiu en una imatge atractiva i pacífica, així com veure les principals amenaces a les quals estan sotmesos –pèrdua d'hàbitat, contaminació marina o sobreexplotació–, i viure la problemàtica actual d'aquesta espècie i les accions positives que es poden realitzar per a la seva salvaguarda.

Paral·lelament, es va incloure un extens programa de visites guiades realitzades per professionals i la visita a un dels pocs velers destinats a l'exploració marina: el *Vell Marí*, que va estar amarrat al Moll de Bosch i Alsina.

L'exposició es va poder visitar al Museu Marítim de Barcelona fins al 15 de març del 2011.

Exposició «1911. Sobreviure a la tempesta» L'any dels negats

Amb motiu del centenari del temporal que va tenir lloc entre el 31 de gener i l'1 de febrer del 1911, un dels pitjors que es recorden en el món mariner i pesquer, el Museu Marítim de Barcelona, l'Àrea de Cultura de l'Ajuntament de Cambrils, el Museu d'Història de Cambrils i l'Arxiu Municipal de Cambrils, amb la col·laboració de diversos museus marítics de la costa catalana, van inaugurar, el 23 de juny del 2011, l'exposició «1911. Sobreviure a la tempesta».

La mostra donava a conèixer els esforços de la gent de mar per sobreviure i com les famílies dels afectats van intentar salvar tant parents com desconeguts: des del Maresme fins a València van morir uns 140 pescadors i mariners. Els mitjans de comunicació de l'època van reflectir, durant dies, els estralls que la tempesta havia comportat.

Però, a més, l'exposició posava de manifest les dures condicions de vida i de treball de la gent de mar de fa un segle –la vida a bord, el paisatge litoral, les modalitats de pesca, la meteorologia– mitjançant banderoles explicatives i una vintena d'elements originals d'embarcacions de l'època, diaris d'aquells temps i recreacions. Una projecció del port de Barcelona del 1911 sobre les conseqüències de la tempesta, una filmació antiga sobre la pesca dels sardinals i una altra sobre salvament marítim ajudava a entendre, encara més, uns fets catastròfics que van colpir profundament tota una comunitat costera.

L'exposició es va poder visitar fins al 28 d'agost del 2011 al vestíbul del Museu Marítim de Barcelona.